

ФІНАНСОВІ РЕСУРИ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ

*Вербицька В. І., к.е.н., доцент,
Білов Л. О., студент,
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Виробничий розвиток підприємства, тобто приріст його основних і оборотних коштів, пов'язаний з виконанням господарських, фінансових операцій, різних форм інвестування, стимулювання працівників. Для цих цілей на підприємстві формуються фінансові ресурси. Фінансові ресурси – одна з визначальних сторін діяльності підприємства, так як вони представляють собою грошові кошти з різними джерелами формування, які перебувають в розпорядженні підприємства і призначені для виконання різних фінансових зобов'язань.

Управління фінансовими ресурсами передбачає не тільки залучення коштів та ефективне поєднання джерел їх надходження, а й раціональне витрачання наявних ресурсів в залежності від обраної фінансової політики підприємства. Специфіка вітчизняної економіки така, що підприємства стикаються не тільки з труднощами при формуванні фінансових ресурсів, а й з не менш складним завданням – як їх витратити, щоб не стати банкрутом.

Первісне формування фінансових ресурсів відбувається в момент організації підприємства, коли утворюється статутний капітал. Його джерелами залежно від організаційно-правових форм господарювання виступають: акціонерний капітал; пайові внески; довгостроковий кредит; бюджетні кошти; інші надходження. Величина статутного капіталу показує розмір тих коштів – основних і оборотних, які інвестовані в процес виробництва. Джерелами фінансових ресурсів також виступають: виторг від реалізації вибулого майна, стійкі пасиви, різні цільові надходження (пайові внески), мобілізація внутрішніх ресурсів в будівництві (прибуток і економія по будівельно-монтажним роботам, що виконуються господарським способом, та ін.). Основним джерелом фінансових ресурсів на

діючих підприємствах виступає вартість реалізованої продукції (наданих послуг), різні частини якої в процесі розподілу виручки від реалізації приймають форму грошових доходів і накопичень.

Важливими для підприємства є прибуток від реалізації товарів (робіт, послуг); амортизаційні відрахування; кошти, що мобілізуються на фінансовому ринку; кредитні ресурси; субсидії, що виділяються концернами, асоціаціями та ін.; бюджетні кошти органів державного управління; страхові відшкодування і т.д. Головним джерелом для формування фондів служить виручка від реалізації продукції (робіт, послуг).

Фінансові ресурси підприємства можуть формуватися і використовуватись в двох формах: фондовій і нефондовій. Велика частина коштів пов'язана з формуванням і використанням грошових фондів цільового призначення. Використання ж фінансових ресурсів на виплату податків, відрахувань, відсотків здійснюється в нефондовій формі.

Всі фінансові кошти суб'єкта господарювання складаються з декількох груп: власні, позикові і такі, що надходять в порядку перерозподілу.

У складі власних коштів головну роль грає прибуток. Перевагою даного джерела вважається те, що формування його обсягу здійснюється самим підприємством і також самостійне їх визначення і витрачання після сплати відповідного податку на прибуток. Істотну роль у формуванні власних ресурсів відводять амортизаційним відрахуванням. Ці кошти визначають щорічний амортизаційний фонд, що направляється на оновлення основного капіталу.

У складі залучених коштів основну роль відіграють банківські кредити і грошові кошти, що мобілізуються на фондовому ринку. Це, з одного боку, додатковий випуск цінних паперів, а з іншого – вкладення в високоліквідні і прибуткові акції і облігації. На даний момент це джерело все більше і більше приваблює вітчизняних підприємців. Одним з широко використовуваних джерел для покриття поточних витрат виступає кредиторська заборгованість. Це пов'язано з практикою попередньої оплати продукції, затримкою у виплаті заробітної плати, бюджетних платежів.

До позикових відносяться ресурси, що мобілізуються на фондовому ринку через продаж акцій, облігацій та інших видів емітованих підприємством цінних паперів. Випуск цінних паперів забезпечує капітальні вкладення в реконструкцію і розширення підприємства, однак такий варіант вимагає ретельного аналізу кон'юнктури фінансового ринку, попиту на різні види цінних паперів та реальної можливості реалізації цінних паперів свого підприємства.

Для підприємства завжди існує вибір з кількох альтернативних варіантів фінансування своєї діяльності. При цьому основними критеріями вибору виступають умови залучення позикових засобів, їх «ціна», ступінь ризику, можливі напрямки використання і т.д.

В даний час багато підприємств використовують емісійний метод нарощування капіталу. Однак при цьому часто єдиною підставою випуску нових акцій і облігацій служать саме поточні фінансові труднощі підприємства, а не об'єктивна необхідність збільшення статутного капіталу. Потрібно відзначити, що така можливість поведінки підприємства передбачена законодавчо, але тільки в певних випадках.

Фінансові ресурси – це основа ведення фінансово-господарчої діяльності суб'єктів ринкової економіки. Безперерйне формування фінансових ресурсів, їх раціональне використання багато важать для розвитку підприємства. Постійне зростання і вдосконалення виробництва, в свою чергу, сприяють і збільшенню фінансових ресурсів.

В свою чергу, обсяг і структура фінансових ресурсів безпосередньо пов'язані з рівнем розвитку виробництва, його ефективністю. В залежності від того, куди і в яких обсягах спрямовуються фінансові ресурси, формуються можливості створювати додаткові потужності.

Щоб забезпечити виробничо-господарську діяльність необхідними коштами, а також постійне розширене відтворення, освоєння і впровадження нової техніки, оновлення продукції, необхідно заздалегідь планувати і створювати фонди грошових коштів.